DOMSTOLENS DOM

22. november 2001 *

I sag C-110/97,

Kongeriget Nederlandene ved M.A. Fierstra, som befuldmægtiget,

sagsøger,

mod

Rådet for Den Europæiske Union ved R. Torrent, J. Huber og G. Houttuin, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

støttet af

Kongeriget Spanien ved L. Pérez de Ayala Becerril, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

Den Franske Republik ved K. Rispal-Bellanger og C. Chavance, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

* Processprog: nederlandsk.

Den Italienske Republik ved U. Leanza, som befuldmægtiget, bistået af avvocatessa dello Stato F. Quadri, og med valgt adresse i Luxembourg,

og

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved T. van Rijn, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

intervenienter,

angående en påstand om annullation af Rådets forordning (EF) nr. 304/97 af 17. februar 1997 om beskyttelsesforanstaltninger mod indførsel af ris med oprindelse i de oversøiske lande og territorier (EFT L 51, s. 1),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene P. Jann og F. Macken (refererende dommer) samt dommerne C. Gulmann, D.A.O. Edward, A. La Pergola, J.-P. Puissochet, L. Sevón, M. Wathelet, R. Schintgen og V. Skouris,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 7. november 2000, hvorunder Kongeriget Nederlandene var repræsenteret af M.A. Fierstra, Rådet af G. Houttuin, Kongeriget Spanien af N. Díaz Abad, som befuldmægtiget, Den Italienske Republik af F. Quadri og Kommissionen af T. van Rijn,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 13. marts 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 17. marts 1997 har Kongeriget Nederlandene i henhold til EF-traktatens artikel 173, stk. 2 (efter ændring nu artikel 230, stk. 2, EF), anlagt sag med påstand om annullation af Rådets forordning (EF) nr. 304/97 af 17. februar 1997 om beskyttelsesforanstaltninger mod indførsel af ris med oprindelse i de oversøiske lande og territorier (EFT L 51, s. 1).

2 Ved begæring indleveret til Domstolens Justitskontor samme dag indgav sagsøgeren en begæring om foreløbige forholdsregler.

3 I begæringen nedlagde sagsøgeren følgende påstande:

— principalt, at gennemførelsen af forordning (EF) nr. 304/97 udsættes med hensyn til indførsler af ris med oprindelse i De Nederlandske Antiller og Aruba

— subsidiært, at det kontingent ris med oprindelse i De Nederlandske Antiller og Aruba, som kan indføres, fastsættes således, at det mindst er lig med det kontingent ris med oprindelse i de mest begunstigede tredjelande, som kan indføres toldfrit til Fællesskabet

— mere subsidiært, at det bestemmes, at Kongeriget Nederlandene og Rådet for Den Europæiske Union skal træffe aftale om en mindstepris, til hvilken afskallet ris med oprindelse i De Nederlandske Antiller og Aruba kan indføres til Fællesskabet, og som opfylder visse betingelser, som Kongeriget Nederlandene nærmere har redegjort for, og at de skal fremlægge resultatet af denne aftale for Domstolens præsident til afgørelse inden syv dage efter, at der er truffet bestemmelse herom

— mest subsidiært, at der træffes enhver foranstaltning, som findes passende.

4 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 21. marts 1997, Nederlandene mod Rådet (sag C-110/97 R, Sml. I, s. 1795), blev denne begæring ikke taget til følge.

5 Ved kendelser af 13. juni og 17. september 1997 har Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Den Italienske Republik og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber fået tilladelse til at intervenere til støtte for Rådets påstande.

De relevante retsregler

EF-traktaten

6 Ifølge EF-traktatens artikel 3, litra r) (efter ændring nu artikel 3, stk. 1, litra s), EF), skal Fællesskabets virke indebære associering af de oversøiske lande og territorier (herefter »OLT«) med henblik på at forøge samhandelen og på at fremme den økonomiske og sociale udvikling i fællesskab.

7 Det bestemmes i EF-traktatens artikel 227, stk. 3 (efter ændring nu artikel 299, stk. 3, EF), at på de OLT, der er opregnet i EF-traktatens bilag IV (efter ændring nu bilag II EF), anvendes den associeringsordning, som er nærmere fastlagt i traktatens fjerde del. De Nederlandske Antiller er nævnt i dette bilag.

8 EF-traktatens artikel 228, stk. 7 (efter ændring nu artikel 300, stk. 7, EF), bestemmer, at aftaler, der indgås på betingelserne i denne artikel, er bindende for Fællesskabets institutioner og for medlemsstaterne.

9 EF-traktatens fjerde del, der har titlen »De oversøiske landes og territoriers associering«, omfatter bl.a. artikel 131 (efter ændring nu artikel 182 EF), 132 (nu artikel 183 EF), 133 (efter ændring nu artikel 184 EF), 134 (nu artikel 185 EF) og 136 (efter ændring nu artikel 187 EF).

10 Ifølge traktatens artikel 131, stk. 2 og 3, har associeringen af OLT med Det Europæiske Fællesskab til formål at fremme den økonomiske og sociale udvikling i OLT og at oprette nære økonomiske forbindelser mellem disse og Fællesskabet som helhed. I overensstemmelse med principperne i EF-traktatens præambel skal associeringen først og fremmest åbne mulighed for at tjene befolkningernes interesser i OLT og øge deres velstand for herved at lede dem frem til den økonomiske, sociale og kulturelle udvikling, som de tilstræber.

11 Traktatens artikel 132, stk. 1, bestemmer, at medlemsstaterne i deres samhandel med OLT anvender samme regler, som de i henhold til traktaten anvender indbyrdes.

12 Ifølge traktatens artikel 133, stk. 1, nyder varer med oprindelse i OLT ved indførsel til medlemsstaterne godt af den fuldstændige afskaffelse af tolden mellem medlemsstaterne, som gradvis finder sted i overensstemmelse med traktatens bestemmelser.

13 I traktatens artikel 134 bestemmes, at såfremt toldsatsernes niveau for varer hidrørende fra et tredjeland ved indførsel til et OLT, når bestemmelserne i artikel 133, stk. 1, finder anvendelse, vil kunne fremkalde omlægninger af samhandelen til skade for en medlemsstat, kan denne begære, at Kommissionen foreslår de øvrige medlemsstater nødvendige foranstaltninger for at afhjælpe denne situation.

14 Traktatens artikel 136 bestemmer, at Rådet med udgangspunkt i de opnåede resultater som led i associeringen mellem OLT og Fællesskabet og på grundlag af de principper, der er nedfældet i traktaten, enstemmigt vedtager bestemmelserne om de nærmere retningslinjer for og fremgangsmåden ved OLT's associering med Fællesskabet.

Afgørelse 91/482/EØF

15 Med hjemmel i traktatens artikel 136 vedtog Rådet den 25. juli 1991 afgørelse 91/482/EØF om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 263, s. 1, herefter »OLT-afgørelsen«).

16 Ifølge OLT-afgørelsens artikel 101, stk. 1, fritages varer med oprindelse i OLT for told og afgifter med tilsvarende virkning ved indførsel i Fællesskabet.

17 I artikel 6, stk. 2, i OLT-afgørelsens bilag II bestemmes, at såfremt varer, der fuldt ud er fremstillet i Fællesskabet eller i AVS-staterne (stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet), bearbejdes eller forarbejdes i OLT, anses de for værende fuldt ud fremstillet i OLT.

18 Som en undtagelse til princippet i OLT-afgørelsens artikel 101, stk. 1, bemyndiges Kommissionen i artikel 109, stk. 1, til at træffe de fornødne beskyttelsesforanstaltninger, »såfremt anvendelsen af denne afgørelse medfører alvorlige forstyrrelser i en erhvervssektor i Fællesskabet eller i en eller flere medlemsstater eller bringer disses finansielle stabilitet udadtil i fare, eller såfremt der opstår

vanskeligheder, der vil kunne medføre en forringelse af situationen i en erhvervssektor inden for Fællesskabet eller i en af dettes regioner«.

19 Ifølge artikel 109, stk. 2, skal der ved anvendelsen af stk. 1 fortrinsvis vælges foranstaltninger, som bringer mindst mulig forstyrrelse i associeringens og Fællesskabets funktion. Disse foranstaltninger må ikke gå ud over, hvad der er absolut nødvendigt for at afhjælpe de opståede vanskeligheder.

20 I medfør af artikel 1, stk. 5 og 7, i OLT-afgørelsens bilag IV kan enhver medlemsstat indbringe Kommissionens afgørelse om indførelse af beskyttelsesforanstaltninger for Rådet inden for en frist på ti arbejdsdage fra dagen for meddelelsen af afgørelsen. I dette tilfælde kan Rådet med kvalificeret flertal træffe anden afgørelse inden for en frist på tyve arbejdsdage.

Forordning (EF) nr. 21/97

21 Den 29. november og den 10. december 1996 anmodede den italienske og den spanske regering Kommissionen om at træffe beskyttelsesforanstaltninger over for ris med oprindelse i OLT.

22 I medfør af OLT-afgørelsens artikel 109 vedtog Kommissionen forordning (EF) nr. 21/97 af 8. januar 1997 om beskyttelsesforanstaltninger over for indførsel af ris med oprindelse i de oversøiske lande og territorier (EFT L 5, s. 24).

23 Ved artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 21/97 blev der indført et toldkontingent, hvorefter ris med oprindelse i OLT henhørende under KN-kode 1006 kunne indføres toldfrit, for så vidt angik op til 4 594 tons ris med oprindelse på Montserrat, 1 328 tons ris med oprindelse på Turks- og Caicosøerne og 36 728 tons ris med oprindelse i andre OLT.

24 Forordning nr. 21/97 fandt ifølge artikel 7, stk. 2, anvendelse fra den 1. januar til den 30. april 1997.

25 I medfør af artikel 1, stk. 5, i OLT-afgørelsens bilag IV indbragte Det Forenede Kongeriges regering derefter forordning nr. 21/97 for Rådet med anmodning om, at dette forhøjede det kontingent, der var tildelt Montserrat og Turks- og Caicosøerne.

26 Ved skrivelse af 21. januar 1997 meddelte den nederlandske regering ligeledes, at den ikke var indforstået med forordning nr. 21/97, og anmodede Rådet om at træffe anden afgørelse.

Forordning nr. 304/97

27 Den 17. februar 1997 vedtog Rådet forordning nr. 304/97, ifølge hvis artikel 7, stk. 1, forordning nr. 21/97 ophæves.

28 Rådets forordning adskiller sig i det væsentlige fra Kommissionens forordning på et enkelt punkt, nemlig størrelsen af kontingentet for Montserrat og Turks- og Caicosøerne.

29 Artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 304/97 bestemmer:

»Indførsel til Fællesskabet af ris henhørende under KN-kode 1006 med oprindelse i OLT med toldfritagelse begrænses i perioden 1. januar til 30. april 1997 til følgende mængder udtrykt som afskallet ris:

a) 8 000 tons ris med oprindelse på Montserrat og Turks- og Caicosøerne fordelt således:

— 4 594 tons med oprindelse i Montserrat, og

— 3 406 tons med oprindelse i Montserrat eller Turks- og Caicosøerne

b) 36 728 tons ris med oprindelse i andre OLT.«

30 Forordning nr. 304/97 fandt i medfør af artikel 8, stk. 2, anvendelse fra den 1. januar til den 30. april 1997, bortset fra artikel 1, stk. 1, litra a), andet led, som først fandt anvendelse fra forordningens ikrafttræden den 21. februar 1997, dagen for offentliggørelsen af den i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Fællesskabets rismarked

31 Der sondres mellem ris af japonica-typen og ris af indica-typen.

32 Inden for Fællesskabet er de risproducerende lande hovedsagelig Frankrig, Spanien og Italien. Ca. 80% af den producerede ris i Fællesskabet er japonica-ris og 20% indica-ris. Japonica-ris spises navnlig i Fællesskabets sydlige medlemsstater, mens indica-ris især spises i de nordlige medlemsstater.

33 Fællesskabet har en overskudsproduktion af japonica-ris og er totalt set eksportør af denne ristype. Derimod producerer det ikke tilstrækkeligt af indica-ris til at dække sine egne behov og er totalt set importør af denne ristype.

34 For at kunne anvendes som levnedsmiddel skal risen forarbejdes. Efter høsten afskalles risen, hvorefter den slibes i flere omgange.

35 Prisen på ris er stigende med forarbejdningsgraden. I øvrigt medfører forarbejdningen af risen en formindskelse af dens oprindelige vægt.

36 Normalt sondres mellem fire forarbejdningstrin:

— Uafskallet ris: Dette er risen, således som den høstes, og hvor den endnu er uegnet som levnedsmiddel.

— Afskallet ris (også betegnet »brown rice«): Skallerne er fjernet fra denne ris, der kan anvendes som levnedsmiddel, men som også kan forarbejdes yderligere.

— Delvis sleben ris (også betegnet delvis poleret ris): Ris, hvorfra en del af sølvhinderne er fjernet. Denne ris er et halvfabrikata, der normalt sælges med henblik på at blive forarbejdet og ikke med henblik på forbrug.

— Sleben ris (også betegnet poleret ris): Fuldt forarbejdet ris, hvorfra skallerne og sølvhinderne er helt fjernet.

37 Forarbejdningen af afskallet ris til sleben ris kan finde sted i én eller flere arbejdsgange. Følgelig kan uafskallet ris, afskallet ris og delvis sleben ris være råstof for producenter af sleben ris.

38 Fællesskabet producerer kun sleben ris, mens De Nederlandske Antiller kun producerer delvis sleben ris. Delvis sleben ris med oprindelse i De Nederlandske Antiller skal derfor undergå en endelig bearbejdning for at kunne forbruges i Fællesskabet.

39 En lang række selskaber med hjemsted i De Nederlandske Antiller forarbejder dér afskallet ris med oprindelse i Surinam og Guyana til delvis sleben ris.

40 Denne forarbejdning er tilstrækkelig til at give denne ris status af ris med oprindelse i OLT i overensstemmelse med reglerne i OLT-afgørelsens bilag II.

Søgsmålet

41 Den nederlandske regering har nedlagt påstand om, at forordning nr. 304/97 annulleres, og at Rådet tilpligtes at betale sagens omkostninger.

42 Til støtte for søgsmålet har den nederlandske regering gjort fem anbringender gældende, henholdsvis at OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 1, er tilsidesat, at samme afgørelses artikel 109, stk. 2, er tilsidesat, at der foreligger magtfordrejning, at den i OLT-afgørelsens bilag IV fastsatte fremgangsmåde for revision af beskyttelsesforanstaltninger ikke er iagttaget, og endelig at EF-traktatens artikel 190 (nu artikel 253 EF) er tilsidesat.

43 Rådet har påstået sagen afvist, subsidiært frifindelse, og at Kongeriget Nederlandene tilpligtes at betale sagens omkostninger.

44 Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Den Italienske Republik og Kommissionen, der har interveneret, har påstået sagsøgte frifundet, og at Kongeriget Nederlandene tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Det første anbringende vedrørende tilsidesættelse af OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 1

Det første led

45 Med det første led af dette anbringende gør den nederlandske regering gældende, at Rådet med urette har antaget, at OLT-afgørelsens artikel 109 gav hjemmel til at indføre beskyttelsesforanstaltninger ud fra overvejelser vedrørende mængderne af eller prisniveauet for produkterne med oprindelse i OLT, der indføres til Fællesskabet.

46 Den nederlandske regering understreger, at traktatens artikel 132 opstiller det mål for medlemsstaterne, at de i deres samhandel med OLT skal anvende samme regler, som de i henhold til traktaten anvender indbyrdes. Under disse omstændigheder kan selv en lav produktionspris for produkterne med oprindelse i OLT ikke i forholdet mellem OLT og Fællesskabet give anledning til, at der træffes beskyttelsesforanstaltninger.

47 Hvad angår væksten i indførslerne af ris med oprindelse i OLT har den nederlandske regering anført, at når henses til, at et af formålene med OLT-ordningen ifølge traktatens artikel 3, litra r), er at forøge samhandelen med OLT, kan mængden af indførslerne af ris med oprindelse i OLT ikke udgøre en begrundelse for at træffe beskyttelsesforanstaltninger.

48 Den nederlandske regering erkender, at Rådet kan vedtage beskyttelsesforanstaltninger, men alene, når betingelserne i traktatens artikel 134 er opfyldt.

49 I denne forbindelse skal Domstolen indledningsvis beskrive den associering, som traktaten har fastsat for OLT. Associeringen omfattes af ordningen i traktatens fjerde del (artikel 131-136), og traktatens almindelige bestemmelser finder derfor kun anvendelse på OLT, når der udtrykkeligt henvises hertil (jf. dom af 12.2.1992, sag C-260/90, Leplat, Sml. I, s. 643, præmis 10).

50 Ifølge traktatens artikel 131 er formålet med denne associering at fremme den økonomiske og sociale udvikling i OLT og at oprette nære økonomiske forbindelser mellem disse og Fællesskabet som helhed.

51 Traktatens artikel 132 fastslår associeringens mål og bestemmer herved bl.a., at medlemsstaterne i deres samhandel med OLT anvender samme regler, som de anvender indbyrdes, mens hvert OLT i sin samhandel med medlemsstaterne og de øvrige OLT anvender samme regler, som det anvender over for den europæiske stat, med hvilken det opretholder særlige forbindelser.

52 Ordningen vedrørende OLT's associering begunstiger disse lande og territorier, hvis økonomiske og sociale udvikling ordningen har til formål at fremme. Dette begunstigelsesprincip er navnlig afspejlet i toldfritagelsen for varer med oprindelse i OLT ved indførsel til Fællesskabet (jf. dom af 26.10.1994, sag C-430/92, Nederlandene mod Kommissionen, Sml. I, s. 5197, præmis 22).

53 Det fremgår imidlertid også af Domstolens praksis, at når Rådet træffer foranstaltninger i medfør af traktatens artikel 136, stk. 2, skal det ikke blot tage hensyn til de principper, der findes i traktatens fjerde del, men også til de øvrige principper i fællesskabsretten, herunder dem, der vedrører den fælles landbrugspolitik (jf. Domstolens dom af 11.2.1999, sag C-390/95 P, Antillean Rice Mills

m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 769, præmis 37, og af 8.2.2000, sag C-17/98, Emesa Sugar, Sml. I, s. 675, præmis 38).

54 Dette resultat bekræftes i øvrigt af traktatens artikel 3, litra r), og artikel 131, som bestemmer, at Fællesskabet skal fremme OLT's økonomiske og sociale udvikling, uden at dette dog indebærer en forpligtelse til at privilegere disse (Domstolens dom i sagen Antillean Rice Mills m.fl. mod Kommissionen, præmis 38).

55 I forbindelse med dets afvejning af de forskellige målsætninger i traktaten kan Rådet, som på dette område råder over et vidt skøn i overensstemmelse med det politiske ansvar, det har fået tillagt ved traktatens artikler, som f.eks. artikel 136, i givet fald blive nødt til at begrænse visse fordele, som tidligere er indrømmet OLT (jf. Emesa Sugar-dommen, præmis 39).

56 Det følger heraf, at såfremt Rådet finder, at indførslerne af ris med oprindelse i OLT som følge af den samlede virkning af de indførte mængder og de anvendte prisniveauer medfører eller vil kunne medføre alvorlige forstyrrelser på Fællesskabets rismarked, kan Rådet som en undtagelse fra det princip, der fastslås i traktatens artikel 132, stk. 1, og i OLT-afgørelsens artikel 101, stk. 1, blive nødt til at begrænse visse fordele, som tidligere var indrømmet OLT.

57 Den nederlandske regerings argument om, at det følger af traktatens artikel 132, at de fordele, der er tillagt OLT som led i den gradvise gennemførelse af associeringen, ikke må tages op til revision på grund af overvejelser vedrørende mængderne af eller prisniveauet for produkterne med oprindelse i OLT, der indføres til Fællesskabet, kan således ikke tages til følge.

58 I øvrigt er Rådets kompetence til at træffe beskyttelsesforanstaltninger — i modsætning til hvad den nederlandske regering gør gældende — ikke begrænset til den situation, der er omhandlet i traktatens artikel 134. Denne bestemmelse vedrører nemlig blot en særlig situation. Den har ikke til formål at begrænse Rådets generelle kompetence, som er fastslået i traktatens artikel 136, stk. 2, til at fastlægge de nærmere bestemmelser for gennemførelsen af associeringen under hensyntagen til samtlige principper i traktaten (jf. i denne retning Domstolens dom i sagen Antillean Rice Mills m.fl. mod Kommissionen, præmis 41).

59 Følgelig må det første anbringendes første led forkastes.

Det andet led

60 Med det samme anbringendes andet led gør den nederlandske regering gældende, at det var en klart urigtig konstatering, når det i præamblen til forordning nr. 304/97 blev anført, at ris med oprindelse i OLT blev indført til så lave priser og i så store mængder, at dette medførte eller kunne medføre forstyrrelser på Fællesskabets rismarked. Ifølge den nederlandske regering har Rådet ikke på en juridisk gyldig måde foretaget de konstateringer af faktiske omstændigheder, på grundlag af hvilke det kunne have bedømt, om betingelserne for anvendelse af OLT-afgørelsens artikel 109 var opfyldt, og om der følgelig var anledning til at vedtage beskyttelsesforanstaltninger.

61 Der skal indledningsvis mindes om, at det fremgår af Domstolens praksis, at fællesskabsinstitutionerne råder over et vidt skøn ved anvendelsen af OLT-afgørelsens artikel 109 (jf. i denne retning Domstolens dom i sagen Antillean Rice Mills m.fl. mod Kommissionen, præmis 48).

62 Når der er tale om et sådant skøn, påhviler det Fællesskabets retsinstanser at begrænse sig til at efterprøve, om afgørelsen er åbenbart urigtig eller behæftet med magtfordrejning, eller om fællesskabsinstitutionerne åbenbart har overskredet grænserne for deres skøn (jf. Domstolens dom i sagen Antillean Rice Mills m.fl. mod Kommissionen, præmis 48; jf. ligeledes i denne retning dom af 17.1.1985, sag 11/82, Piraiki-Patraiki m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 207, præmis 40, og af 12.7.2001, sag C-189/01, Jippes m.fl., Sml. I, s. 5689, præmis 80).

63 Fællesskabets retsinstansers prøvelsesret må navnlig begrænses, når fællesskabsinstitutionerne som i den foreliggende sag skal afveje modstående interesser og således vælge mellem forskellige muligheder inden for rammerne af de politiske valg, som henhører under deres særlige ansvarsområder (jf. i denne retning Emesa Sugar-dommen, præmis 53).

De mængder ris med oprindelse i OLT, der er indført til Fællesskabet

64 Den nederlandske regering har understreget, at Fællesskabets produktion af indica-ris i høstårene 1992/1993-1996/1997 var utilstrækkelig til at dække behovene i Fællesskabet, og at det var nødvendigt at dække dette strukturelle underskud ved hjælp af indførsler. På den baggrund kunne omfanget af indførslerne af ris med oprindelse i OLT efter den nederlandske regerings opfattelse hverken forstyrre eller true med at forstyrre Fællesskabets rismarked.

65 Den nederlandske regering gør derudover gældende, at i den periode, hvor beskyttelsesforanstaltningerne har fundet anvendelse, har de mængder ris med oprindelse i De Nederlandske Antiller, der er indført til Fællesskabet, været klart lavere end i 1996, men uanset denne betydelige tilbagegang er prisen på indica-ris fra Fællesskabet fortsat faldet.

66 I øvrigt har den nederlandske regering anført, at der findes andre, påviselige årsager til forstyrrelserne på Fællesskabets rismarked. Hovedparten af den indica-ris, der indføres til Fællesskabet, er blevet importeret fra andre tredjelande end OLT, og siden høståret 1995/1996 er indførslerne fra disse lande yderligere steget.

67 Rådet og intervenienterne gør gældende, at indførslerne af ris med oprindelse i OLT blev tredoblet i høstårene 1992/1993-1995/1996. I forening med OLT's enorme produktionspotentiel var denne betydelige vækst afgørende for vedtagelsen af beskyttelsesforanstaltninger, navnlig under hensyn til, at OLT-afgørelsen har åbnet mulighed for, at visse erhvervsdrivende kan indføre ris med oprindelse i Surinam og Guyana til Fællesskabet med fritagelse for told og afgifter med tilsvarende virkning, for så vidt som en første forarbejdning i De Nederlandske Antiller gør det muligt at anse denne ris for at have oprindelse i et OLT.

68 Det skal i den forbindelse bemærkes, for det første, at som Rådet kunne skønne på grundlag af data fra De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor (Eurostat) vedrørende høstårene 1992/1993-1995/1996 steg indførslerne af ris med oprindelse i OLT meget væsentligt og hurtigt i disse høstår, eftersom de udtrykt i tons steg fra 77 000 tons i 1992/1993 til over 212 000 tons i 1995/1996 og udtrykt i procent af de samlede indførsler af ris fra 31% til mere end 40%.

69 Den nederlandske regering har i øvrigt indrømmet, at efter at OLT-afgørelsen har fundet anvendelse, er indførslerne af ris af indica-typen med oprindelse i OLT steget konstant, selv om regeringen finder, at denne stigning, når henses til, at Fællesskabets produktion af indica-ris er utilstrækkelig til at tilfredsstille forbrugsbehovene i Fællesskabet, ikke gav grundlag for vedtagelse af beskyttelsesforanstaltninger.

70 Det må for det andet fastslås, at Fællesskabet som led i den fælles landbrugspolitik har tilskyndet EF-landbrugerne til at skifte fra dyrkning af japonica-ris til dyrkning af indica-ris med henblik på at gennemføre en omlægning inden for rissektoren. Med dette formål for øje har Rådet udstedt forordning (EØF) nr. 3878/87 af 18. december 1987 om produktionsstøtten for visse rissorter (EFT L 365, s. 3), som er ændret flere gange og derefter blevet ophævet fra høståret 1996/1997 ved Rådets forordning (EF) nr. 3072/95 af 22. december 1995 om den fælles markedsordning for ris (EFT L 329, 18). Forordning nr. 304/97 havde, således som det fremgår af ottende betragtning, udtrykkelig til formål at begrænse indførslerne af lavprisris med oprindelse i OLT, således at denne omlægning ikke blev truet.

71 Under disse omstændigheder kunne Rådet med rette være af den opfattelse, at denne udvikling i den fælles landbrugspolitik, som den nederlandske regering ikke har anfægtet, ville være blevet undergravet, såfremt OLT havde fået adgang til at dække hele Fællesskabets efterspørgsel efter indica-ris.

72 Den nederlandske regering har således ikke godtgjort, at Rådet har foretaget et åbenbart urigtigt skøn ved at antage, at indførslerne af ris med oprindelse i OLT var steget stærkt, og at denne stigning gjorde det nødvendigt at indføre et toldkontingent med henblik på at holde indførslerne til Fællesskabet af ris med oprindelse i OLT inden for grænser, der er forenelige med hensynet til ligevægten på fællesskabsmarkedet.

Prisen på ris med oprindelse i OLT, der indføres til Fællesskabet

73 Den nederlandske regering gør gældende, at det er åbenbart urigtigt, når det i præamblen til forordning nr. 304/97 anføres, at ris med oprindelse i OLT udbydes på fællesskabsmarkedet til en pris, der er lavere end den pris, til hvilken fællesskabsris kan udbydes, forarbejdningsgraden taget i betragtning.

74 Den nederlandske regering har anført, at eftersom fællesskabsproducenterne ikke producerer delvis sleben ris, er det for at kunne foretage en prissammenligning nødvendigt at beregne en referencepris for sleben ris for ris med oprindelse i OLT. Med hensyn til valget af sammenligningsgrundlag for referenceprisen for sleben ris skal der ifølge den nederlandske regering ikke tages hensyn til indførslerne af uafskallet ris med oprindelse i OLT. Mens fællesskabsris, der bringes i handelen som uafskallet ris, af køberne forarbejdes direkte til sleben ris, bliver uafskallet ris med oprindelse i OLT for sit vedkommende bearbejdet i to faser, først en forarbejdning i OLT til delvis sleben ris, dernæst en forarbejdning i Fællesskabet til sleben ris. I referenceprisen for sleben ris, der er fremstillet af uafskallet ris med oprindelse i OLT, indgår følgelig en meromkostning sammenlignet med prisen på sleben fællesskabsris, som svarer til fortjenesten for den mellemliggende slibevirksomhed.

75 Rådet har henvist til de af Eurostat meddelte data som bevis for, hvordan prisen på indica-ris var udsat for et brat fald på det italienske og det spanske marked fra oktober 1996, hvorefter den stabiliserede sig på et niveau væsentligt under interventionsprisen.

76 Med hensyn til sammenligneligheden af fællesskabsris og ris indført fra OLT har Kommissionen og den spanske og den franske regering gjort gældende, at sammenligningerne skal foretages på en ensartet måde, dvs. på forarbejdningstrinnet delvis sleben ris eller afskallet ris, da det er på disse forarbejdningstrin, konkurrencen udspiller sig mellem ris af forskellig oprindelse, og ikke på forarbejdningstrinnet sleben ris. Det følger heraf, at det er uden betydning, at der skal bruges et yderligere trin ved forarbejdningen af ris med oprindelse i OLT. Fra et økonomisk synspunkt er dette trin klart unødvendigt, eftersom delvis sleben ris med oprindelse i OLT i Fællesskabets risvirksomheder undergår den samme form for forarbejdning som den afskallede ris fra Fællesskabet (eller fra tredjelande).

77 I Rettens dom af 14. september 1995, Antillean Rice Mills m.fl. mod Kommissionen (forenede sager T-480/93 og T-483/93, Sml. II, s. 2305), fandt Retten i øvrigt, at Kommissionen ikke havde anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved at sammenligne priserne på forarbejdningstrinnet for delvis sleben ris.

78 Rådet gør gældende, at beskyttelsesforanstaltningen var nødvendig under hensyn til situationen på fællesskabsmarkedet for indica-ris, hvor to kumulative faktorer samvirkede indbyrdes, nemlig udviklingen med hensyn til de til Fællesskabet indførte mængder ris med oprindelse i OLT og prisfaldet på fællesskabsmarkedet. Den uforholdsmæssige stigning af indførsler af ris med oprindelse i OLT førte på ny til et skarpt fald i prisen på indica-ris fra Fællesskabet i 1996, hvorved denne kom til at ligge væsentligt under interventionsprisen, således at det blev nødvendigt for Rådet øjeblikkeligt at tage initiativ til at beskytte sammenhængen i den fælles landbrugspolitik.

79 Kommissionen har også anført, at truslen om forstyrrelser på Fællesskabets rismarked var tilstrækkeligt bevist ved de stærke prisfald på fællesskabsris i efteråret 1996.

80 Det skal herom for det første konstateres, således som generaladvokaten påpeger i punkt 97 i forslaget til afgørelse, at forskellene mellem den nederlandske regerings vurderinger på den ene side og Rådets og intervenienternes på den anden side udspringer af, at de har valgt diametralt forskellige udgangspunkter for så vidt angår det forarbejdningstrin, på grundlag af hvilket prisen på råvarer skal sammenlignes, og hvad angår metoderne for beregning af de relevante priser, navnlig for så vidt angår den omregningsfaktor, som skal finde anvendelse mellem de forskellige forarbejdningstrin.

81 Som det imidlertid er anført i nærværende doms præmis 38, er den ris, der har oprindelse i De Nederlandske Antiller, en delvis sleben ris, som udføres til Fællesskabet, hvor den forarbejdes til sleben ris. I forhold til fællesskabsproducenterne af sleben ris konkurrerer den således med uafskallet fællesskabsris.

82 Det følger heraf, således som det er gjort gældende af Kommissionen og af den franske og den spanske regering, at det ikke er ukorrekt at sammenligne priserne på ris med oprindelse i OLT og på fællesskabsris på det trin, hvor der foreligger

delvis sleben ris, idet der i dette øjemed for fællesskabsrisen beregnes en referencepris for delvis sleben ris, da denne sammenligning netop foretages på det trin, hvor konkurrencen udøves.

83 Det fremgår endelig af sagens akter, at prisen på indica-ris på det italienske marked faldt fra 364 ECU pr. ton i oktober 1996 til 319 ECU pr. ton i december 1996, en pris, der ligger mere end 30 ECU under interventionsprisen.

84 Når henses til disse omstændigheder har den nederlandske regering ikke godtgjort, at Rådet har anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved i præamblen til forordning nr. 304/97 at lægge til grund, at ris med oprindelse i OLT blev udbudt på fællesskabsmarkedet til en pris, der var lavere end den pris, til hvilken fællesskabsris kunne udbydes, forarbejdningsgraden taget i betragtning.

Årsagsforbindelsen mellem indførslen af ris med oprindelse i OLT og forstyrrelserne på fællesskabsmarkedet

85 Hvad endelig angår årsagsforbindelsen mellem indførslen af ris med oprindelse i OLT og forstyrrelserne på fællesskabsmarkedet har den nederlandske regering gjort gældende, at Rådet ikke har påvist en sådan forbindelse. Priserne på verdensmarkedet er væsentlig lavere end priserne på ris med oprindelse i OLT, og i den forbindelse har indførslen af ris fra tredjelande (især fra USA og Ægypten) med fritagelse for indførselsafgifter haft en stor indflydelse på Fællesskabets rismarked.

86 Rådet og intervenienterne har heroverfor understreget, at Rådet inden for anvendelsesområdet for OLT-afgørelsens artikel 109 har et vidt skøn, og at Rådet i den foreliggende sag rimeligvis kunne komme til den konklusion, at de

pågældende indførsler som følge af den samlede virkning af de indførte mængder og de anvendte prisniveauer fremkaldte forstyrrelser på Fællesskabets rismarked.

87 Under henvisning til Rettens dom i sagen Antillean Rice Mills m.fl. mod Kommissionen har de bemærket, at Retten fastslog, at Kommissionen på grundlag af et stort fald i prisen på fællesskabsris samtidig med en stor stigning i indførslen af ris med oprindelse i OLT retmæssigt kunne fastslå, at betingelserne for anvendelse af OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 1, var opfyldt. De finder herefter, at det, for at beskyttelsesforanstaltninger kan træffes, er tilstrækkeligt, at der foreligger klare tegn på, at indførslerne af produkter med oprindelse i OLT medfører eller vil kunne medføre forstyrrelser inden for Fællesskabet.

88 Det bemærkes indledningsvis, at i medfør af OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 1, kan Kommissionen træffe beskyttelsesforanstaltninger, enten hvis anvendelsen af OLT-afgørelsen medfører alvorlige forstyrrelser i en erhvervssektor i Fællesskabet eller i en eller flere medlemsstater eller bringer disses finansielle stabilitet udadtil i fare, eller såfremt der opstår vanskeligheder, der vil kunne medføre en forringelse af situationen i en erhvervssektor inden for Fællesskabet eller i en af dettes regioner.

89 Hvad for det første angår den nederlandske regerings argument om, at risikoen for forstyrrelser på Fællesskabets rismarked ikke skyldtes indførslerne af ris med oprindelse i OLT, men skyldtes de toldkontingenter, der var åbnet i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 1522/96 af 24. juli 1996 om åbning og forvaltning af visse toldkontingenter for indførsel af ris og brudris (EFT L 190, s. 1), skal det bemærkes, at på det tidspunkt, hvor Rådet vedtog forordning nr. 304/97, var forordning nr. 1522/96, hvorefter indica-ris med oprindelse i tredjelande kan indføres toldfrit i Fællesskabet, for en væsentlig dels vedkommende uanvendelig. Som Kommissionen har oplyst i sine indlæg, var de kontingentmængder inden for den fælles markedsordning, som ifølge forordning nr. 1522/96 var bestemt for De Forenede Stater, og som for sleben ris og usleben ris udgjorde mere end halvdelen

af det samlede kontingent, der blev indført ved denne forordning, endnu ikke frigivet i mangel af en aftale med De Forenede Stater om de nærmere bestemmelser for eksporten.

90 For det andet bemærkes, at selv om indførslerne af ris med oprindelse i tredjelande påvirkede Fællesskabets rismarked, kunne Rådet ikke desto mindre med rimelighed være af den opfattelse, at der i betragtning af oplysningerne om stigningen i indførslerne af ris med oprindelse i OLT og om prisen på denne ris, var en forbindelse mellem de nævnte indførsler og forstyrrelserne eller risikoen for forstyrrelser på Fællesskabets rismarked.

91 Den betydelige nedgang i prisen på fællesskabsris samtidig med en betydelig stigning i indførslerne af ris med oprindelse i OLT var nemlig klare tegn på, at de nævnte indførsler medførte eller kunne medføre alvorlige problemer på Fællesskabets rismarked.

92 Under hensyn til fællesskabsinstitutionernes vide skøn ved anvendelsen af OLT-afgørelsens artikel 109 og i betragtning af, at dette skøn ikke blot omfatter arten og rækkevidden af de bestemmelser, der skal vedtages, men også i et vist omfang konstateringen af de grundlæggende fakta (jf. herved dom af 19.11.1998, sag C-150/94, Det Forenede Kongerige mod Rådet, Sml. I, s. 7235, præmis 55, og af 6.7.2000, sag C-289/97, Eridania, Sml. I, s. 5409, præmis 48), kan det ikke antages, at Rådet foretog en åbenbar urigtig bedømmelse af de oplysninger, som det rådede over på tidspunktet for vedtagelsen af forordning nr. 304/97.

93 Det andet led af det første anbringende er følgelig ubegrundet.

94 Det følger af det anførte, at det første anbringende må forkastes som ubegrundet.

Det andet anbringende vedrørende tilsidesættelse af OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 2

95 Med det andet anbringende, der falder i fire led, gør den nederlandske regering gældende, at Rådet har tilsidesat OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 2.

Det første led

96 Med det første led af dette anbringende gør den nederlandske regering gældende, at forordning nr. 304/97 er i strid med OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 2, idet den tilsidesætter præferenceordenen medlemsstater/OLT/AVS-stater/tredjelande. Ved denne forordning er OLT blevet stillet ugunstigt sammenlignet med AVS-staterne og tredjelande, idet disse har fået adgang til at eksportere en større mængde ris til Fællesskabet end den, der kan eksporteres fra OLT.

97 Den nederlandske regering har anført, at mens artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 304/97 begrænsede den mængde ris med oprindelse i OLT, der kunne indføres til Fællesskabet med toldfritagelse, til 44 728 tons udtrykt som afskallet ris, tillod forordning nr. 1522/96 i samme periode toldfri indførsel fra tredjelande af 69 488 tons udtrykt som afskallet ris. Den nederlandske regering finder følgelig, at den mængde ris med oprindelse i visse tredjelande, der kunne indføres til nul-

afgift med hjemmel i forordning nr. 1522/96, i sig selv var større end den mængde ris med oprindelse i OLT, der kunne indføres i henhold til forordning nr. 304/97.

98 Rådet og Kommissionen gør heroverfor gældende, at sammenligningen, der er foretaget af den nederlandske regering, hviler på et urigtigt grundlag. Rådet understreger, at det i forordning nr. 1522/96 fastsatte kontingent består af 63 000 tons sleben eller delvis sleben ris på årsbasis, hvilket svarer til 91 000 tons udtrykt som afskallet ris. Derimod blev kontingentet i henhold til forordning nr. 304/97 fastsat til 44 728 tons udtrykt som afskallet ris for de første fire måneder i 1997. Når henses til, at 26,195% af indførslerne af ris til Fællesskabet med oprindelse i OLT ifølge statistikkerne fra Eurostat finder sted i årets første fire måneder, kunne det teoretiske OLT-kontingent for et helt år anslås til ca. 170 750 tons, altså næsten det tredobbelte af det fastsatte kontingent i forordning nr. 1522/96.

99 Kommissionen og den spanske regering gør gældende, at når henses til de oplysninger, Rådet har fremlagt under sagens behandling, fremgår det, at indførslerne af ris med oprindelse i OLT på ingen måde er blevet ugunstigt behandlet i forhold til indførslerne med oprindelse i tredjelande, men tværtimod befandt sig i en ubestrideligt fordelagtig situation.

100 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at som det fremgår af nærværende doms præmis 61, 62 og 63, påhviler det Fællesskabets retsinstanser at begrænse sig til at efterprøve, om Rådet, som i den foreliggende sag rådede over et vidt skøn, foretog et åbenbart urigtigt skøn i forbindelse med vedtagelsen af forordning nr. 304/97.

101 I modsætning til hvad den nederlandske regering gør gældende, fremgår det ikke af dokumenterne i sagen, at gennemførelsen af forordning nr. 304/97 og nr. 1522/96 resulterede i en begunstigelse af AVS-staterne og af tredjelande i forhold til OLT.

102 Det fremgår således af nærværende doms præmis 89, at på det tidspunkt, hvor Rådet vedtog forordning nr. 304/97, fandt forordning nr. 1522/96 om tilladelse til toldfri indførsel i Fællesskabet af indica-ris med oprindelse i tredjelande i vidt omfang ikke anvendelse.

103 Det fremgår i øvrigt, at det ved forordning nr. 304/97 fastsatte kontingent på 44 728 tons for fire måneder, klart ikke er ugunstigt for OLT i sammenligning med det ved forordning nr. 1522/96 fastsatte kontingent på 91 000 tons for et år.

104 Under hensyn til disse betragtninger må det fastslås, at forordning nr. 304/97 ikke har medført, at AVS-staterne og tredjelande konkurrencemæssigt er blevet stillet klart bedre end OLT.

105 Det følger heraf, at det første led af det andet anbringende ikke er begrundet.

Det andet led

106 Med det andet led af det andet anbringende gør den nederlandske regering gældende, at Rådet ikke i forbindelse med vedtagelsen af forordning nr. 304/97 undersøgte, hvilke konsekvenser denne forordning ville have for De Nederlandske Antillers økonomi.

107 Ifølge OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 2, skal enhver beskyttelsesforanstaltning opfylde den betingelse, at den bringer mindst mulig forstyrrelse i associeringens og Fællesskabets funktion, og den pålægger dermed fællesskabsinstitutionerne at

indhente oplysninger om følgerne af de påtænkte foranstaltninger. I forbindelse med vedtagelsen af forordning nr. 21/97 indhentede Kommissionen ikke oplysninger om de skadelige virkninger, som dens beslutning kunne have for de pågældende OLT-landes økonomi såvel som for de berørte virksomheder, og disse virkninger blev heller ikke taget i betragtning af Rådet ved udarbejdelsen af forordning nr. 304/97.

108 Den nederlandske regering har nærmere anført, at selv om Kommissionen ganske vist afholdt et partnerskabsmøde med OLT den 18. december 1996, fandt det sted på et tidspunkt, hvor det i artikel 1, stk. 2, i OLT-afgørelsens bilag IV omhandlede udvalg, der er sammensat af repræsentanter for medlemsstaterne og med en repræsentant fra Kommissionen som formand, allerede havde holdt møde den 13. december 1996, og hvor Kommissionen allerede havde lagt sin opfattelse fast med hensyn til vedtagelsen af beskyttelsesforanstaltninger. Endvidere havde det varsel, hvormed dette partnerskabsmøde var blevet indkaldt, ikke gjort det muligt for OLT at tilvejebringe de oplysninger, der var nødvendige med henblik på at vurdere virkningerne af de påtænkte beskyttelsesforanstaltninger.

109 Den nederlandske regering konkluderer på dette grundlag, at Kommissionen og Rådet ikke har overholdt de forpligtelser, der påhvilede dem i medfør af OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 2.

110 Rådet har heroverfor anført, at det efter Rettens dom i sagen Antillean Rice Mills m.fl. mod Kommissionen er fuldt ud informeret om situationen for den risforarbejdende industri i De Nederlandske Antiller og på Aruba.

111 Rådet gør gældende, at det som led i ligevægten mellem institutionerne kan og skal basere sig på de beskyttelsesforanstaltninger, Kommissionen har truffet, som udgør grundlaget for Rådets egen afgørelse, og under hvis udarbejdelse de af

Kommissionen udførte forberedende arbejder, såvel som de forskellige medlemsstaters beføjelser, naturligvis spiller en væsentlig rolle. Rådet bemærker, at den i artikel 1, stk. 5 og 7, i OLT-afgørelsens bilag IV fastlagte fremgangsmåde er en form for appelprocedure, hvorunder Rådet hverken kan eller skal foretage en fornyet efterprøvelse af samtlige spørgsmål vedrørende berettigelsen af Kommissionens forordning, men efter omstændighederne kan nøjes med at behandle de punkter, som medlemsstaterne indbringer for det.

112 Det må for det første fastslås, at selv om det vedrørende partnerskabsmødet den 18. december 1996 er rigtigt, at Kommissionen allerede før indkaldelsen hertil havde meddelt den nederlandske regering, at den havde til hensigt at vedtage beskyttelsesforanstaltninger, har den nederlandske regering ikke fremlagt noget bevis for, at Kommissionens beslutning vedrørende beskyttelsesforanstaltninger allerede var truffet, da dette møde fandt sted, og at dette blot var en ren formalitet.

113 Dernæst fremgår det ikke af de af parterne fremlagte oplysninger, at Rådet tilsidesatte sin forpligtelse til at undersøge beskyttelsesforanstaltningernes virkninger for De Nederlandske Antillers økonomi, før det vedtog forordning nr. 304/97. Det skal herved bemærkes — ligesom Rådet har gjort gældende — at når en medlemsstat i medfør af artikel 1, stk. 5, i OLT-afgørelsens bilag IV forelægger Rådet en afgørelse fra Kommissionen om indførelse af beskyttelsesforanstaltninger, er Rådet ikke forpligtet til at foretage en helt selvstændig undersøgelse, før det træffer sin afgørelse i medfør af artikel 1, stk. 7, i OLT-afgørelsens bilag IV, men kan med rette tage hensyn til de omstændigheder, på grundlag af hvilke Kommissionen havde besluttet at træffe sin afgørelse.

114 Den nederlandske regering har endvidere gjort gældende, at der i forbindelse med indførelsen af beskyttelsesforanstaltningerne ved forordning nr. 21/97 og nr. 304/97 helt er set bort fra den berettigede forventning for de virksomheder, som på tidspunktet for vedtagelsen af de nævnte foranstaltninger havde partier af ris under transport til Fællesskabet.

115 Hvad angår den påståede tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning skal det bemærkes, at de erhvervsdrivende ifølge fast retspraksis ikke kan have nogen berettiget forventning om, at den eksisterende situation ville blive opretholdt, idet fællesskabsinstitutionerne under udøvelse af deres skøn kan beslutte at ændre denne (jf. dom af 19.11.1998, sag C-284/94, Spanien mod Rådet, Sml. I, s. 7309, præmis 43).

116 Det fremgår ganske vist også af Domstolens praksis, at fællesskabsinstitutionerne ikke uden tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning kan træffe foranstaltninger, der har til virkning, at en erhvervsdrivende fratages rettigheder, som han med føje kunne gøre krav på, medmindre der foreligger en afgørende offentlig interesse (jf. i denne retning dom af 26.6.1990, sag C-152/88, Sofrimport mod Kommissionen, Sml. I, s. 2477, præmis 26 og 27).

117 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 52 i forslaget til afgørelse, var de kontrakter om levering af ris til købere i Fællesskabet, som den nederlandske regering har henvist til, imidlertid blevet indgået, efter at Kommissionen havde underrettet den nederlandske regering om, at den havde til hensigt at træffe beskyttelsesforanstaltninger, og på et tidspunkt, hvor den berørte importør, selskabet Antillean Rice Mills NV, var bekendt med denne hensigt og uden vanskeligheder kunne have opnået importlicenser før ikrafttrædelsen af disse foranstaltninger.

118 Det må følgelig fastslås, at det andet led af det andet anbringende ikke er begrundet.

Det tredje og det fjerde led

119 Med det tredje og det fjerde led af det andet anbringende gør den nederlandske regering gældende, at proportionalitetsprincippet, således som det fastslås i OLT-

afgørelsens artikel 109, stk. 2, ikke er blevet overholdt i forbindelse med vedtagelsen af forordning nr. 304/97.

120 Den nederlandske regering har for det første understreget, at ifølge OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 2, må de foranstaltninger, der træffes i medfør af samme bestemmelses stk. 1, ikke gå ud over, hvad der er absolut nødvendigt for at afhjælpe de opståede vanskeligheder.

121 Dette krav er ikke overholdt ved forordning nr. 304/97. Ifølge den nederlandske regering ville en beskyttelsesforanstaltning, hvorved der blev fastsat en minimumspris, have været lige så hensigtsmæssig med henblik på at gennemføre det forfulgte mål og ville have været mindre indgribende for de berørte OLT og virksomheder, idet den ikke ville have medført en fuldstændig standsning af riseksporten til Fællesskabet.

122 Der skal i denne sammenhæng henvises til fast retspraksis, hvorefter det ved afgørelsen af, om en fællesskabsbestemmelse er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, er afgørende, om de midler, der bringes i anvendelse, er egnede til at virkeliggøre det tilstræbte mål og ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at virkeliggøre dette (dom af 13.5.1997, sag C-233/94, Tyskland mod Parlamentet og Rådet, Sml. I, s. 2405, præmis 54, af 14.7.1998, sag C-284/95, Safety Hi-Tech, Sml. I, s. 4301, præmis 57, og Domstolens dom i sagen Antillean Rice Mills m.fl. mod Kommissionen, præmis 52).

123 Det fremgår af tolvte betragtning til forordning nr. 304/97, at Rådet har fundet, at indførelse af et toldkontingent vil sikre adgang for ris fra OLT til Fællesskabets marked for mængder, der ikke forstyrrer ligevægten på dette marked, men som så vidt muligt alligevel byder dette produkt en præferencebehandling, der stemmer overens med OLT-afgørelsens mål.

124 Formålet med forordning nr. 304/97 var simpelthen at begrænse de toldfrie indførsler af ris med oprindelse i OLT. Den havde ikke til formål og har ikke haft til følge at forbyde indførslerne af dette produkt. Efter at toldkontingentet for indica-ris med oprindelse i OLT var opbrugt, kunne De Nederlandske Antiller fortsat eksportere yderligere mængder mod betaling af skyldig told.

125 De i medfør af forordning nr. 304/97 trufne beskyttelsesforanstaltninger som blot undtagelsesvis, delvist og midlertidigt begrænsede den toldfrie indførsel af ris med oprindelse i OLT til Fællesskabet, var således tilpasset det af fællesskabsinstitutionerne forfulgte mål, således som det fremgår af denne forordning og af OLT-afgørelsen.

126 Hvad angår den nederlandske regerings argument om, at indførelsen af en minimumspris ville have påført OLT's økonomi færre forstyrrelser og ville have været lige så effektiv med henblik på at virkeliggøre de forfulgte mål, skal det bemærkes, at Fællesskabets retsinstanser, samtidig med at de påser overholdelsen af OLT's rettigheder, ikke — idet dette ville indebære fare for et indgreb i Rådets vide skøn — kan sætte deres skøn i stedet for Rådets med hensyn til valget af den foranstaltning, der er mest egnet til at forhindre forstyrrelserne på Fællesskabets rismarked, når der ikke er ført bevis for, at de trufne foranstaltninger var åbenbart uegnede til at nå det tilstræbte mål (jf. i denne retning dom af 5.10.1994, sag C-280/93, Tyskland mod Rådet, Sml. I, s. 4973, præmis 94, og Jippes m.fl.-dommen, præmis 83).

127 Den nederlandske regering har imidlertid ikke bevist, at Rådet havde truffet åbenbart uegnede foranstaltninger eller havde foretaget en åbenbart urigtig bedømmelse af de oplysninger, det rådede over på tidspunktet for vedtagelsen af forordning nr. 304/97.

128 I betragtning af de begrænsede virkninger af, at der kun i fire måneder blev indført et toldkontingent for indførsel af ris med oprindelse i OLT, kunne Rådet

således rimeligvis finde, at forordning nr. 304/97, idet der både skulle tages hensyn til den fælles landbrugspolitiks mål og målene for OLT's associering med Fællesskabet, var egnet til at virkeliggøre det tilstræbte mål, og at den ikke gik ud over, hvad der var nødvendigt for at virkeliggøre dette.

129 For det andet har den nederlandske regering anført, at OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 2, er blevet tilsidesat, idet den sikkerhed, som de antillanske importører er blevet anmodet om at stille i medfør af artikel 3, stk. 4, i forordning nr. 304/97, bevirker, at Kommissionens forordning (EF) nr. 1162/95 af 23. maj 1995 om særlige gennemførelsesbestemmelser for ordningen med import- og eksportlicenser for korn og ris (EFT L 117, s. 2) sættes ud af kraft. Den sikkerhed, der skal stilles for indførsler af ris med oprindelse i OLT — som svarer til de toldafgifter, der gælder for tredjelande — er urimelig stor i forhold til det med OLT-afgørelsen forfulgte mål.

130 Det skal herved bemærkes, at forordning nr. 304/97 har fastsat et toldkontingent på op til 36 728 tons ris med oprindelse i andre OLT end Montserrat eller Turks- og Caicosøerne, og at det kunne forudses, at dette kontingent ville være af stor interesse for eksportørerne.

131 Som Kommissionen med rette har bemærket, var det nødvendigt ved hjælp af en sikkerhed af betydelig størrelse at forhindre, at de erhvervsdrivende ansøger om importlicenser og derefter ikke benytter dem, hvilket ville være til skade for de andre erhvervsdrivende, som reelt havde til hensigt at indføre ris med oprindelse i OLT, men som ikke havde kunnet opnå de fornødne importlicenser.

132 I modsætning til hvad sagsøgeren gør gældende, fratager en sikkerhed af denne art ikke de seriøst interesserede virksomheder muligheden for at udføre ris til

Fællesskabet. Selv om garantibeløbet ganske vist skal indbetales, for at man kan erhverve importlicenser, bliver dette beløb tilbagebetalt til virksomheden, såfremt importen gennemføres.

133 Det følger heraf, at det tredje og det fjerde led af det andet anbringende også skal forkastes.

134 Følgelig må det andet anbringende forkastes i sin helhed.

Det tredje anbringende vedrørende magtfordrejning

135 Ifølge den nederlandske regering har Rådet anvendt den beføjelse, som OLT-afgørelsens artikel 109 giver det, i et andet øjemed end det, med henblik på hvilket denne beføjelse kan anvendes.

136 Den nederlandske regering har anført, at Fællesskabet altid har villet modsætte sig den udvikling af samhandelen med OLT, som OLT-afgørelsen tilskynder til, og at de indførte beskyttelsesforanstaltninger over for ris med oprindelse i OLT tjener dette formål. Beskyttelsesforanstaltningerne må imidlertid ikke anvendes i dette øjemed. Kommissionen og Rådet burde i stedet have ændret OLT-afgørelsen i overensstemmelse med den foreskrevne fremgangsmåde, hvorefter der kræves enstemmighed i Rådet. Ved at anvende midlet med beskyttelsesforanstaltninger har Rådet og Kommissionen således gjort sig skyldige i en fordrejning af den beføjelse, som de er tillagt ved OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 1.

137 Som det fremgår af Domstolens faste praksis, er en retsakt kun behæftet med magtfordrejning, såfremt det på grundlag af objektive, relevante og samstemmende indicier fremgår, at den må antages at være truffet udelukkende eller dog i det mindste overvejende for at forfølge andre formål end dem, der er angivet, eller for at omgå en fremgangsmåde, der særligt er fastsat ved traktaten for at imødegå konkret foreliggende vanskeligheder (jf. dom af 21.6.1984, sag 69/83, Lux mod Revisionsretten, Sml. s. 2447, præmis 30, af 13.11.1990, sag C-331/88, Fedesa m.fl., Sml. I, s. 4023, præmis 24, af 13.7.1995, sag C-156/93, Parlamentet mod Kommissionen, Sml. I, s. 2019, præmis 31, og af 14.5.1998, sag C-48/96 P, Windpark Groothusen mod Kommissionen, Sml. I, s. 2873, præmis 52).

138 For så vidt angår de mål, som Rådet forfulgte med vedtagelsen af forordning nr. 304/97, indeholder sagen intet grundlag for at antage — således som den nederlandske regering gør gældende — at Rådet forfulgte et andet mål end at afhjælpe de konstaterede forstyrrelser på Fællesskabets rismarked eller forhindre alvorligere forstyrrelser end dem, der allerede forelå.

139 Vedrørende den omstændighed, at Rådet, da det traf afgørelse om beskyttelsesforanstaltningerne, anvendte fremgangsmåden i OLT-afgørelsens artikel 109 i stedet for at foretage en ændring af OLT-afgørelsen, skal det bemærkes, at den i denne artikel fastsatte fremgangsmåde netop har til formål at gøre det muligt for Rådet at afhjælpe eller forebygge alvorlige forstyrrelser i en erhvervssektor i Fællesskabet. Rådet er ikke forpligtet til at anvende en anden fremgangsmåde, fordi de påtænkte beskyttelsesforanstaltninger vil begrænse indførslerne væsentligt. I henhold til OLT-afgørelsens artikel 109, stk. 2, påhviler det blot Rådet at påse, at disse foranstaltninger bringer mindst mulig forstyrrelse i associeringens og Fællesskabets funktion, og at de ikke går ud over, hvad der er absolut nødvendigt for at afhjælpe de nævnte vanskeligheder.

140 Den nederlandske regerings tredje anbringende må følgelig forkastes.

Det fjerde anbringende vedrørende tilsidesættelse af fremgangsmåden for ændring af beskyttelsesforanstaltninger som fastsat i OLT-afgørelsens bilag IV

141 Den nederlandske regering gør for det første gældende, at Rådet har anvendt den beføjelse, som det har efter artikel 1, stk. 7, i OLT-afgørelsens bilag IV, åbenbart forkert. Da Rådet vedtog forordning nr. 304/97, traf det en ny afgørelse, der erstattede de af Kommissionen besluttede beskyttelsesforanstaltninger. Imidlertid undersøgte Rådet ikke selv, om betingelserne for anvendelse af artikel 109 var opfyldt, men henholdt sig til Kommissionens angivelser om, at disse betingelser var opfyldt.

142 Den nederlandske regering gør hermed gældende, at Rådet på ingen måde har undersøgt, hvilke mængder ris med oprindelse i OLT der blev indført til Fællesskabet, hvad prisniveauet var for denne ris, og hvilke alvorlige forstyrrelser der forelå, eller som kunne indtræde, på Fællesskabets rismarked. I øvrigt havde Kommissionen ikke meddelt Rådet oplysninger, som satte dette i stand til at kontrollere rigtigheden af Kommissionens konklusioner.

143 For det andet finder den nederlandske regering, at de ved forordning nr. 304/97 indførte beskyttelsesforanstaltninger blev truffet under tilsidesættelse af artikel 1, stk. 4, i OLT-afgørelsens bilag IV. Denne bestemmelse præciserer, at Kommissionens afgørelse, der er truffet i henhold til OLT-afgørelsens artikel 109, anvendes straks, men siger intet om tilbagevirkende kraft. Mens forordning nr. 21/97 trådte i kraft den 9. januar 1997, dagen for dens offentliggørelse i *De Europæiske Fællesskaber Tidende*, jf. forordningens artikel 7, stk. 1, fandt den imidlertid i medfør af artikel 7, stk. 2, anvendelse fra den 1. januar til den 30. april 1997. Den havde følgelig tilbagevirkende kraft. Denne tilsidesættelse af artikel 1, stk. 4, i OLT-afgørelsens bilag IV blev ikke afhjulpet ved forordning nr. 304/97.

144 Det bemærkes, at hvad for det første angår den nederlandske regerings kritik af den af Rådet foretagne undersøgelse forud for vedtagelsen af forordning nr. 304/97 må der henvises til, at det følger af artikel 1, stk. 5 og 7, i OLT-afgørelsens bilag IV, at enhver medlemsstat kan indbringe Kommissionens afgørelse, hvorved der træffes foranstaltninger til iværksættelse af OLT-afgørelsens artikel 109, for Rådet, og at Rådet kan træffe anden afgørelse inden for den i bestemmelsen angivne frist.

145 Såfremt Rådet beslutter at træffe en ny afgørelse, må denne antages at indgå som led i den almindelige fremgangsmåde, som Kommissionen allerede har deltaget i.

146 Således som det allerede er blevet understreget i denne doms præmis 113, kræver disse bestemmelser i OLT-afgørelsen ikke, at Rådet foretager en helt selvstændig undersøgelse, før det træffer sin afgørelse i medfør af artikel 1, stk. 7, i OLT-afgørelsens bilag IV.

147 Når henses til karakteren af den efterprøvelse, som Rådet foretager i denne forbindelse, samt i betragtning af, at en beskyttelsesforanstaltning normalt skal træffes med kort frist, er det helt logisk og berettiget, at Rådet tog hensyn til de oplysninger, på grundlag af hvilke Kommissionen havde besluttet at vedtage forordning nr. 21/97.

148 Endvidere bemærkes, således som det fremgår af denne doms præmis 61, at inden for anvendelsesområdet for OLT-afgørelsens artikel 109 har Rådet et vidt skøn. Det påhviler under disse omstændigheder sagsøgeren at bevise, at Rådets udøvelse af dette skøn er behæftet med en åbenbar vildfarelse eller magtfordrejning, eller at Rådet klart har overskredet grænserne for sit skøn.

149 Den nederlandske regering har ikke godtgjort, at dette er tilfældet i den foreliggende sag.

150 Hvad for det andet angår den påståede tilsidesættelse af artikel 1, stk. 4, i OLT-afgørelsens bilag IV skal det indledningsvis bemærkes, at denne bestemmelse, hvorefter Kommissionens afgørelse om indførelse af beskyttelsesforanstaltninger anvendes straks, ikke kan fortolkes som et forbud mod vedtagelse af foranstaltninger med tilbagevirkende kraft. Den udgør alene en anvendelse af den i EF-traktatens artikel 191 (nu artikel 254 EF) indeholdte hjemmel til at fastsætte ikrafttrædelsen af en forordning til en anden dato end den, der gælder, hvis et tidspunkt ikke er angivet.

151 Det bemærkes ikke desto mindre, at retssikkerhedsprincippet i almindelighed forbyder, at en fællesskabsretsakt gives gyldighed fra et tidspunkt, der ligger før aktens offentliggørelse. Dog kan dette rent undtagelsesvis tillades, når det tilstræbte formål fordrer det, og når de berørtes berettigede forventning respekteres behørigt (jf. domme af 25.1.1979, sag 98/78, Racke, Sml. s. 69, præmis 20, og sag 99/78, Decker, Sml. s. 101, præmis 8, dom af 16.2.1982, sag 258/80, Rumi mod Kommissionen, Sml. s. 487, præmis 11, og af 9.1.1990, sag C-337/88, SAFA, Sml. I, s. 1, præmis 13).

152 I denne sammenhæng bestemmer artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 21/97 i det væsentlige, at de ansøgninger om importlicens, som er indgivet fra den 4. januar 1997 og indtil forordningens ikrafttrædelse den 9. januar 1997, og for hvilke der ikke er udstedt licenser, kan tages i betragtning i henhold til forordning nr. 21/97, såfremt de opfylder en række betingelser, der er fastsat ved denne forordning.

153 Det følger heraf, at ordningen, der gjaldt for disse ansøgninger, blev ændret med tilbagevirkende kraft ved forordning nr. 21/97.

154 Det bemærkes imidlertid — i modsætning til hvad den nederlandske regering har anført — at Kommissionen på ingen måde med tilbagevirkende kraft og uden at sondre pålagde samtlige importlicenser, som der var indgivet ansøgning om — eller som var udstedt — mellem den 1. januar og ikrafttrædelsen af forordning nr. 21/97, de af den nævnte forordning følgende begrænsninger, men indførte en overgangsordning, hvis tilbagevirkende kraft er begrænset. De eneste berørte ansøgninger er nemlig dem, der blev indgivet fra lørdag den 4. januar 1997, og disse ansøgninger er ikke omfattet af alle forordningens betingelser for at kunne tages i betragtning.

155 Denne ordning var ikke urimelig, når henses til de ekstraordinære omstændigheder, der forelå med den betydelige stigning i indførslerne af lavprisris med oprindelse i OLT, den deraf følgende risiko for alvorlige forstyrrelser på Fællesskabets rismarked og risikoen for spekulation, der var skabt ved kontingentordningen.

156 I øvrigt offentliggjorde Kommissionen på den dato, hvorfra overgangsforanstaltningerne i artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 21/97 skulle finde anvendelse, en meddelelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* med henblik på at gøre de berørte erhvervskredse bekendt med disse foranstaltninger. Det skal bemærkes, at rent bortset fra denne meddelelse var de erhvervsdrivende vidende om, at beskyttelsesforanstaltningerne var umiddelbart forestående. Vedtagelsen af foranstaltningerne i henhold til artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 21/97 ses følgelig ikke at have gjort indgreb i en beskyttelsesværdig forventning.

157 Det må konkluderes, at Kommissionen var berettiget til at fastsætte de bestemmelser med tilbagevirkende kraft, der fremgår af artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 21/97, og at Rådet derfor ikke kan kritiseres for ikke at have ophævet disse bestemmelser ved forordning nr. 304/97.

158 Det følger heraf, at det fjerde anbringende ligeledes må forkastes.

Det femte anbringende vedrørende tilsidesættelse af traktatens artikel 190

159 Ifølge sagsøgeren tilsidesætter forordning nr. 304/97 traktatens artikel 190, da den indeholder en utilstrækkelig begrundelse.

160 I så henseende minder den nederlandske regering om, at det klart og utvetydigt skal fremgå af begrundelsen, hvilke betragtninger den institution, som har udstedt retsakten, har lagt til grund, således at de berørte kan gøre sig bekendt med baggrunden for den trufne foranstaltning, og Domstolen kan udøve sin kontrol.

161 Den nederlandske regering finder, at de påstande, der fremsættes i betragtningerne til forordning nr. 304/97 om, for det første, at ris med oprindelse i OLT blev udbudt på fællesskabsmarkedet til en pris, der var klart lavere end den pris, til hvilken EF-ris kunne udbydes, for det andet, at indførslerne af ris med oprindelse i OLT som følge af den samlede virkning af de indførte mængder og de anvendte prisniveauer medførte alvorlige forstyrrelser på Fællesskabets rismarked, og for det tredje, at disse indførsler kunne true Fællesskabets bestræbelser på at omlægge Fællesskabets produktion af japonica-ris til indica-ris, ikke er underbygget.

162 Rådet foretog ingen undersøgelse af udviklingen på markedet og kunne derfor ikke konkludere, at indførslerne medførte alvorlige forstyrrelser på dette marked. Disse mangler ved begrundelsen opvejes ikke af, at den nederlandske regering — fordi den havde medvirket ved gennemførelsen af forordning nr. 304/97 — rådede over oplysninger, ved hjælp af hvilke den selv kunne have afhjulpet de nævnte mangler.

163 Det bemærkes i denne forbindelse, at den begrundelse, som kræves efter traktatens artikel 190, skal være tilpasset den pågældende retsakts karakter. Det

skal klart og tydeligt fremgå af begrundelsen, hvilke betragtninger den institution, som har udstedt retsakten, har lagt til grund, således at de berørte kan gøre sig bekendt med baggrunden for den trufne foranstaltning, og Domstolen kan udøve sin prøvelsesret (jf. dom af 13.10.1992, forenede sager C-63/90 og C-67/90, Portugal og Spanien mod Rådet, Sml. I, s. 5073, præmis 16, af 14.7.1994, sag C-353/92, Grækenland mod Rådet, Sml. I, s. 3411, præmis 19, og af 4.2.1997, forenede sager C-9/95, C-23/95 og C-156/95, Belgien og Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 645, præmis 44).

164 Det kræves dog ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en retsakts begrundelse opfylder kravene efter traktatens artikel 190, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt alle de retsregler, som gælder på det pågældende område. Dette gælder så meget desto mere, når medlemsstaterne har været dybt inddraget i udarbejdelsen af den omtvistede retsakt og således kender de begrundelser, som ligger til grund for retsakten (jf. dom af 17.10.1995, sag C-478/93, Nederlandene mod Kommissionen, Sml. I, s. 3081, præmis 49 og 50, og af 9.11.1995, sag C-466/93, Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m.fl. (II), Sml. I, s. 3799, præmis 16).

165 Endvidere bemærkes, at når der er tale om en almengyldig retsakt, behøver begrundelsen kun at angive dels de samlede omstændigheder, der har ført til, at retsakten er blevet udstedt, og dels de generelle formål, den skal opfylde (jf. dommen i sagen Spanien mod Rådet, præmis 28).

166 Endvidere har Domstolen gentagne gange fastslået, at hvis det formål, der forfølges af institutionen, i det væsentlige fremgår af den anfægtede retsakt, ville det være urimeligt at kræve en særlig begrundelse for de enkelte valg af teknisk art, som institutionen har truffet (jf. bl.a. dommen i sagen Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m.fl. (II), præmis 16, og dommen i sagen Spanien mod Rådet, præmis 30).

167 Dette gælder så meget desto mere, når fællesskabsinstitutionerne, som det er tilfældet i nærværende sag, har et vidt skøn med hensyn til valget af de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre en kompliceret politik (jf. i denne retning dommen i sagen Spanien mod Rådet, præmis 33).

168 Forordning nr. 304/97 er en almengyldig retsakt, der indgår som led i en række forordninger, som fællesskabsinstitutionerne har udstedt med henblik på at gennemføre og indbyrdes afstemme deres politik på to komplicerede områder, nemlig den fælles landbrugspolitik inden for rissektoren og den økonomiske politik, der er udarbejdet inden for rammerne af associeringsordningen for OLT.

169 Det fremgår af sagens akter, at der forud for Kommissionens vedtagelse af beskyttelsesforanstaltninger med hjemmel i forordning nr. 21/97 fandt en række kontakter og møder sted mellem Kommissionen, medlemsstaterne og OLT.

170 For så vidt angår forordning nr. 304/97 har Rådet i betragtningerne til denne dels henvist til de omstændigheder, på baggrund af hvilke det fastslog, at der forelå en risiko for forstyrrelser på Fællesskabets rismarked som følge af den samlede virkning af mængderne og prisniveauerne for den ris, der indførtes til Fællesskabet med oprindelse i OLT. Rådet har navnlig i syvende og ottende betragtning henvist til den ustabile situation på fællesskabsmarkedet som følge af, at der efter to års tørke blev opnået en normal høst af indica-ris i Fællesskabet.

171 Rådet har endvidere forklaret, at indførslen af lavprisris med oprindelse i OLT kunne true bestræbelserne på at omlægge Fællesskabets produktion af japonica-ris til indica-ris, og at de mængder ris, der indførtes til Fællesskabet med

oprindelse i OLT, kunne forventes at stige yderligere som følge af producentregionernes kapacitet.

172 Denne begrundelse indeholder en klar beskrivelse af de faktiske omstændigheder og af de forfulgte mål og fremtræder, når henses til omstændighederne i den foreliggende sag, som værende tilstrækkelig til, at den nederlandske regering kunne efterprøve dens indhold og i givet fald tage stilling til, om der var grundlag for at anfægte lovligheden af den således begrundede beslutning.

173 Det følger af det anførte, at det femte anbringende må forkastes som ubegrundet.

174 Følgleig må sagsøgte frifindes i det hele frifindes.

Sagens omkostninger

175 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Rådet har påstået Kongeriget Nederlandene tilpligtet at betale sagens omkostninger, og da dette har tabt sagen, bør det pålægges Rådet at betale sagens omkostninger. I overensstemmelse med procesreglementets artikel 69, stk. 4, skal Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Den Italienske Republik og Kommissionen som intervenienter bære deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Rådet for Den Europæiske Union frifindes.**

2) **Kongeriget Nederlandene betaler sagens omkostninger.**

3) **Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Den Italienske Republik og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber bærer deres egne omkostninger.**

Rodríguez Iglesias	Jann	Macken
Gulmann	Edward	La Pergola
Puissochet	Sevón	Wathelet
Schintgen		Skouris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. november 2001.

R. Grass — Justitssekretær

G.C. Rodríguez Iglesias — Præsident